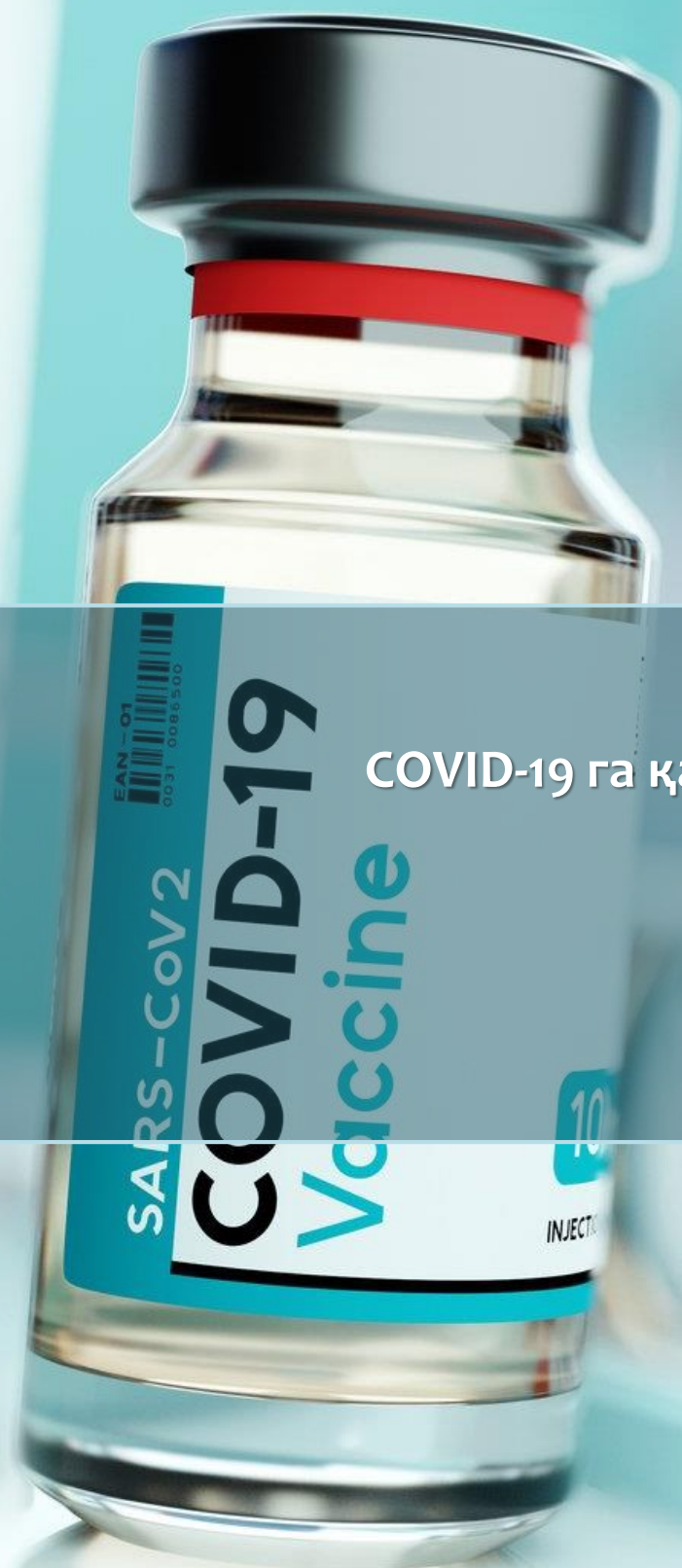

№501, 14-март, 2022 й.

COVID-19 га қарши вакциналарнинг
ишланмалари бўйича

ДАЙЖЕСТ

Ўзбекистон Республикаси Инновацион ривожланиш вазирлиги ҳузуридаги
Илмий-техник ахборот маркази

Тошкент-2022

Жаҳонда пандемия билан боғлиқ вазият

2021 й. 13-март ҳолатига кўра

Умумий зарарланганлар сони	-	456 780 964	(+ 1 426 591)
Соғайганлар сони	-	390 358 703	(+ 1 342 136)
Вафот этганлар сони	-	6 062 188	(+ 4 664)

Мамлакатлар бўйича беморлар сони

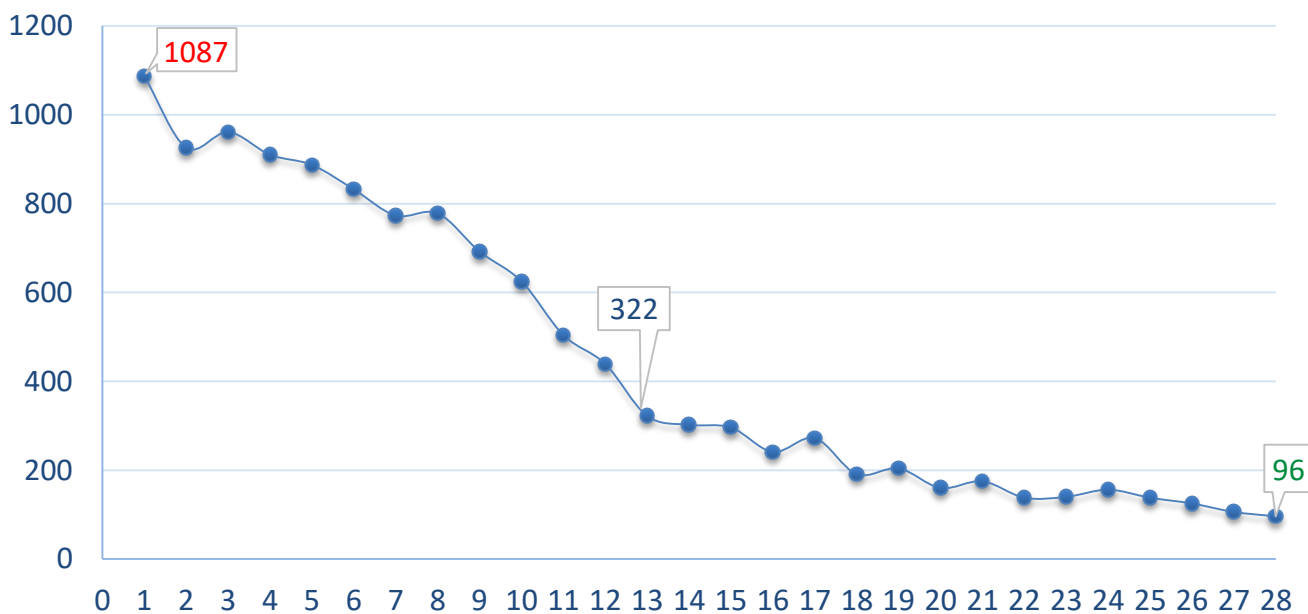
	АҚШ	-	81 169 534	(+ 12 261)
	Ҳиндистон	-	42 990 991	(+ 3 116)
	Бразилия	-	29 350 379	(+ 45 265)
	Франция	-	23 453 722	(+ 72 443)
	Буюк Британия	-	19 530 485	(+ 67 159)
	Россия	-	17 290 197	(+ 48 154)
	Германия	-	17 027 215	(+ 145 267)
	Туркия	-	14 534 239	(+ 20 465)
	Италия	-	13 323 128	(+ 53 825)
	Ўзбекистон	-	237 260	(+ 22)

Манба: <https://www.worldometers.info/coronavirus/>

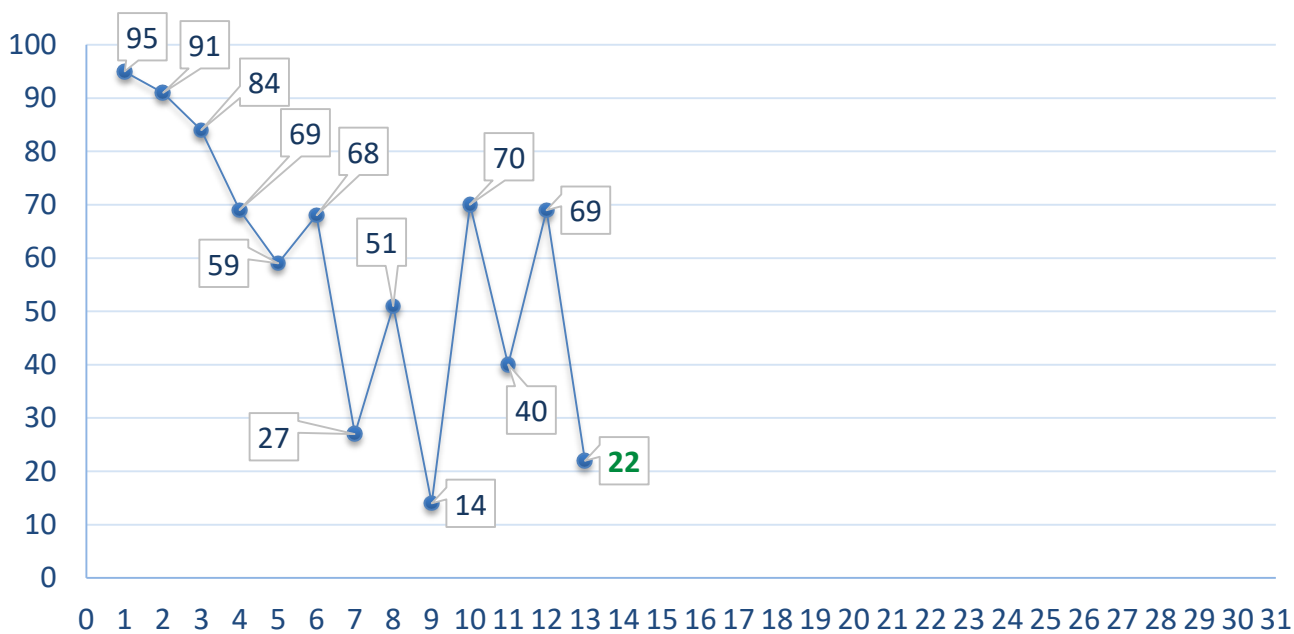

Жаҳонда пандемия билан боғлиқ вазият

2021 й. 13-март ҳолатига кўра

Февраль 2022-йил

Март 2022-йил

Ўзбекистонда COVID-19 қарши вакцинация бўйича ҳисобот

2021 й. 12-март ҳолатига кўра

Ҳудудлар	Жами эмланганлар сони	Бир кунда эмланганлар сони
Қорақалпоғистон Республикаси	2 332 409	2 161
Андижон вилояти	4 676 906	14 845
Бухоро вилояти	2 582 931	8 278
Жиззах вилояти	1 632 896	3 593
Қашқадарё вилояти	3 800 379	9 475
Навоий вилояти	1 467 739	2 751
Наманган вилояти	4 247 335	5 536
Самарқанд вилояти	5 514 022	11 023
Сурхондарё вилояти	3 711 465	8 043
Сирдарё вилояти	1 057 108	2 367
Тошкент вилояти	4 463 975	14 039
Фарғона вилояти	5 035 471	8 645
Хоразм вилояти	2 773 791	6 669
Тошкент ш.	3 696 677	9 532
Жами	46 993 104	106 957

Манба: ССВ матбуот котиби // <https://t.me/ssvmatbuotkotibi>

ЖССТ томонидан баҳолаш жараёнида COVID-19 га қарши вакцинларнинг ҳолати

2021 й. 11-март ҳолатига кўра

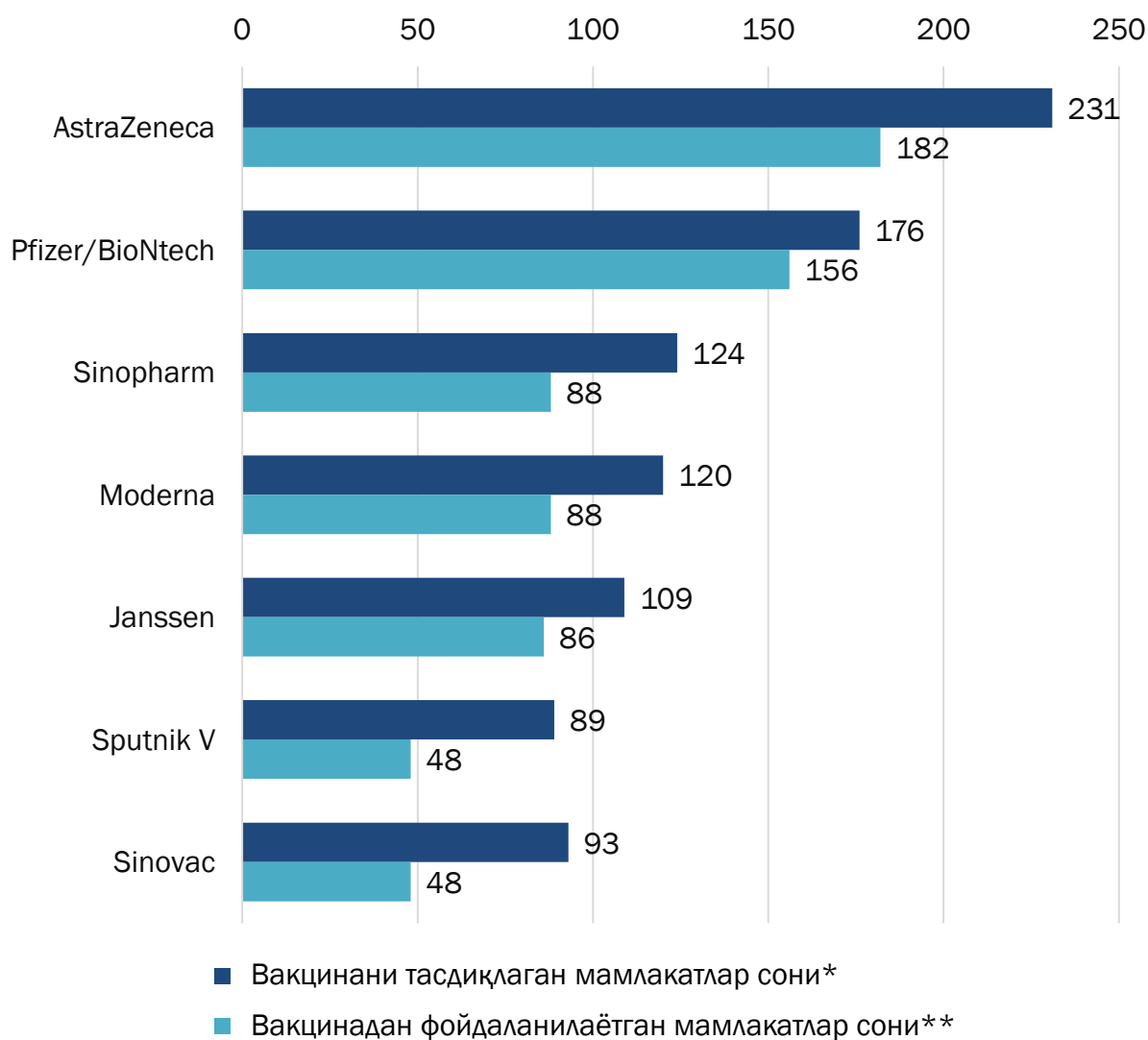
№	Ишлаб чиқарувчи	Вакцина номи	Платформа	Аризаларни қабул қилиш	Учрашув ўтказиш	Маълумотном ани кўриб чиқиш учун қабул қилиш	Баҳолаш ҳолати	Қутилаётган чиқиш санаси
1	Pfizer	BNT162b2/COMIRNATY	mRNA	+	+	+	Якунланган	Тасдиқланган 31.12.2020
2	AstraZeneca/University of Oxford	AZD1222	Recombinant replication defective chimpanzee adenovirus expressing surface glycoprotein SARS-CoV-2	+	+	+	Якунланган	Тасдиқланган 15.02.2021
3	Janssen	Ad26.COV2.S	Recombinant vector vaccine against adenovirus type 26 (Ad26), incapable of replication, encoding Spike (S) protein (SARS-CoV-2)	+	+	+	Якунланган	Тасдиқланган 12.03.2021
4	SK BIOscience - AstraZeneca/University of Oxford	AZD1222	Recombinant adenoviral vector ChAdOx1 encoding the Spike SARS-CoV-2 protein antigen	+	+	+	Якунланган	Тасдиқланган 16.04.2021
5	Serum institute of India	Covishield	mRNA-based vaccine encapsulated in lipid nanoparticles	+	+	+	Якунланган	Тасдиқланган 30.04.2021
6	Moderna	mRNA-1273	Inactivated, produced in Vero cells	+	+	+	Якунланган	Тасдиқланган 07.05.2021
7	Sinopharm / BIBP	SARS-CoV-2 Vaccine (Vero Cell), Inactivated (InCoV)	Inactivated, produced in Vero cells	+	+	+	Якунланган	Тасдиқланган 01.06.2021
8	Sinovac	SARS-CoV-2 Vaccine (Vero Cell), Inactivated	Protein subunit virus-like particle vaccine	+	+	+	Якунланган	Тасдиқланган 17.12.2021
9	Novavax	NVX-CoV2373, Covovax, Nuvaxovid						

Манба:

Status of COVID-19 Vaccines within WHO EUL // https://extranet.who.int/pqweb/sites/default/files/documents/Status_COVID_VAX_20Oct2021.pdf

Вакцинани тасдиқлаган ва ундан фойдаланилаётган мамлакатлар сони

2021 й. 11-март ҳолатига кўра

Манба:

*Approved or Authorized Vaccines // <https://www.nytimes.com/interactive/2020/science/coronavirus-vaccine-tracker.html>

COVID-19 Vaccine Market Dashboard //

<https://www.unicef.org/supply/covid-19-vaccine-market-dashboard>

**Tracking Coronavirus Vaccinations Around the World //

<https://www.nytimes.com/interactive/2021/world/covid-vaccinations-tracker.html>

Мамлакатлар ва континентлар кесимида COVID-19 га қарши эмланганлар сони

2021 й. 11-март ҳолатига кўра

№	Давлатлар	Эмланганлар сони		Аҳолининг умумий сонida эмланганларнинг улуши	
		100 та кишига	Жами	Битта доз билан эмланган	Тўлиқ эмланган
	Дунё	142	10 928 285 571	65%	58%
1	БАА	248	24 253 931	99%	98%
2	Мальта	223	22 918 146	94%	92%
3	Баҳрайн	240	1 041 610	94%	93%
4	Уругвай	261	49 401 767	94%	91%
5	Чили	248	1 247 286	94%	92%
6	Исландия	310	35 086 108	94%	87%
7	Қатар	227	3 174 984 000	91%	88%
8	Аруба	210	94 495 003	90%	81%
9	Канада	219	36 072 945	89%	84%
10	Буюк Британия	239	13 651 279	88%	86%

Манба:

Tracking Coronavirus Vaccinations Around the World //

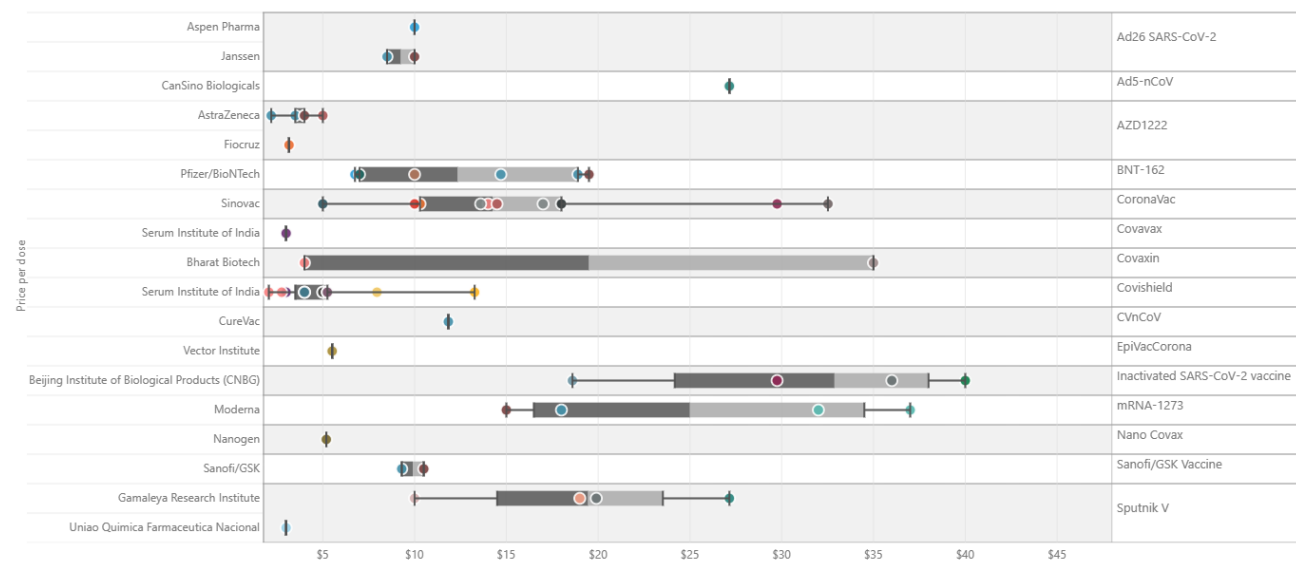
<https://www.nytimes.com/interactive/2021/world/covid-vaccinations-tracker.html>

COVID-19 га қарши вакциналарнинг нархи

2021 й. 11-март ҳолатига кўра

№	Ваксинанинг ишлаб чиқарувчиси	Ваксинанинг нархи (битта доза учун)*
1	Pfizer	\$6,75-22,94
2	AstraZeneca/University of Oxford	\$2,19-5
3	Serum institute of India	\$3-13,27
4	Sinopharm	\$144,27 (2 та доза учун)
5	Sinovac	\$10,30-29,75
6	Moderna	\$15-37
7	Janssen	\$8,50-10
8	The Gamaleya National Center (Sputnik V)	\$11-19,90

Манба:

* COVID-19 Vaccine Market Dashboard //

[https://www.unicef.org/supply/covid-19-vaccine-market-](https://www.unicef.org/supply/covid-19-vaccine-market-dashboards)

[dashboards?utm_source=facebook&utm_medium=organic&utm_campaign=coronavirus&fbclid=IwAR101804JupyKfUU1u6osTc-nNVGj7kiYDI8eJtiMUgjEIALGhYO3w0EE](https://www.unicef.org/supply/covid-19-vaccine-market-dashboards?utm_source=facebook&utm_medium=organic&utm_campaign=coronavirus&fbclid=IwAR101804JupyKfUU1u6osTc-nNVGj7kiYDI8eJtiMUgjEIALGhYO3w0EE)

Ўзбекистонда COVID-19 га қарши помидор вакциналар пишиб етилди

Ўзбекистон Фанлар академияси Геномика ва биоинформатика маркази олимлари помидордан COVID-19 га қарши қутулиш мумкин бўлган вакцина ишлаб чиқди. Марказ директори Забардаст Бўриевнинг сўзларига кўра, ҳозирда истеъмол қилинадиган вакцина сичқонларда синовдан ўтказилмоқда [5].

«Помидор олиш жараёнида дастлабки қадамлардан бири структурани яратиш эди. Биз коронавируснинг S-оқсил қисмидан, тож қисмидан оқсил олдик ва уни клонладик.

Шундан сўнг, у помидор ўсимлигининг махсус тузилишга жойлаштирилди, трансформациядан сўнг помидорлар ўсиб пишиб, ундаги оқсил ҳақиқатдан ҳам

таркибида мавжудлигини аниқладик», — деди Бўриев.

Натижаларга кўра, помидорда ҳақиқатан ҳам коронавируснинг S-оқсилнинг ифодаси борлиги ва помидор сичқонларга берилса, уларда иммунитет пайдо бўлиши аниқланди. Бу жараён бошқа ҳайвонларда ҳам синовдан ўтказилмоқда. Бу жараёнлар 3-4 ой ичида яқунланади. Кейин

клиник синовлар бошланади.

«Бундан ташқари, бугунги кунда ушбу дизайн бошқа заводларга, масалан, арпабодиёнга жорий этилмоқда. Салатада арпабодиённи истеъмол қилсангиз, у ичакка киради ва ичак шиллиқ қаватида иммунитет реакциясини ҳосил қилади. Турп ва бодрингни ҳам трансформация илишни режалаштирганииз», — дея

қўшимча қилди марказ директори [5].

ЖССТ глобал COVID-19 пандемияси ҳали тугамаганини маълум қилди

Глобал коронавирус пандемияси ҳали тугамаган. Бу ҳақда чоршанба кuni Женевaда бўлиб ўтган брифингa Жаҳон соғлиқни сақлаш тaшкiлоти (ЖССТ) бош директори Тедрос Адҳаном Гебреесус маълум қилди. «COVID-19 пандемияси ҳали тугамайди ва барча мамлакатларда тугамагунча мавжуд бўлади», деди у ва ҳамон вирус ривожланишда давом этаётганини таъкидлади [6].

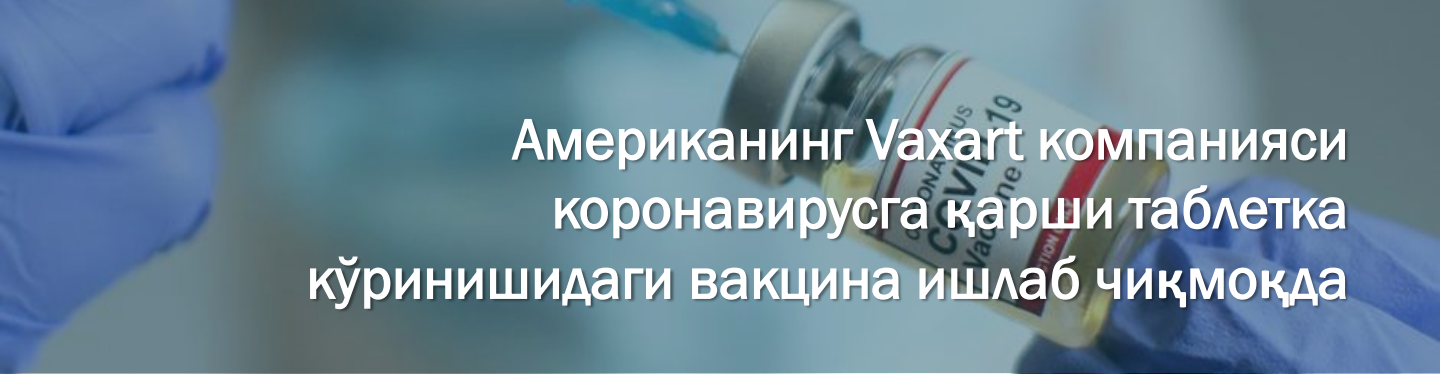
ЖССТ раҳбари пандемия бошланганидан бери 6 миллиондан ортиқ одам коронавирус туйғайли вафот этганини айтиб ўтди.

«Осиё ва Тинч океанининг кўплаб мамлакатларида COVID-19 ҳолатлари ва ўлим ҳолатлари тез суръатлар билан ўсиб бормоқда», деди Тедрос Гебреесус шунингдек, вакциналарни глобал тарқатиш, синовдан ўтказиш ва даволанишга давом этаётган йирик тўсиқларга эътиборни қаратди. Бош директор «баъзи мамлакатлар COVID-19 учун тестларни кескин камайтираётганидан» хавотир билдирди.

«Бу COVID-19 вирусининг тарқалиши ва эволюциясини кузатишга халақит беради. Синов пандемияга қарши курашимизда муҳим восита бўлиб қолмоқда», деди Гебреесус.

ЖССТ маълумотларига кўра, пандемия бошлангандан бери дунё бўйлаб 452 миллионга яқин одам COVID-19 билан касалланган, 6 миллиондан ортиқ бемор вирус қурбонига айланган. Сўнгги бир суткада касалликка чалинганлар сони 1 миллион 816 минг 925 кишига кўпайди, 7 минг 163 киши вафот этди. Касаллик бўйича етакчи ўринни 78,6 миллион бемор билан АҚШ, иккинчи ўринни Ҳиндистон (42,9 миллион), учинчи ўринни Бразилия (29,1 миллион) эгалламоқда. Коронавирусдан энг кўп вафот этганлар АҚШ (954 минг), Бразилия (652 минг) ва Ҳиндистонгу (515 минг) тўғри келмоқда [7, 8].

Американинг Vaxart компанияси коронавирусга қарши таблетка кўринишидаги вакцина ишлаб чиқмоқда

Американинг Vaxart фармацевтика компанияси коронавирусга қарши таблеткалар кўринишидаги вакцина ишлаб чиқмоқда. Vaxart нинг асосий мақсади - айрим беморларга игна ва инъекция кўрқувини енгишга ёрдам берадиган пластинка кўринишидаги вакциналарни яратишдир. Кўпгина замонавий инъекцион вакциналарда талаб қилинганидек, дори-дармонларни уй режимида музлатмасдан сақлаш мумкин [9].

Коронавирусга қарши вакцина ҳозирда клиник синовларнинг иккинчи босқичида ва компания бизнесининг асосий маҳсулоти ҳисобланади.

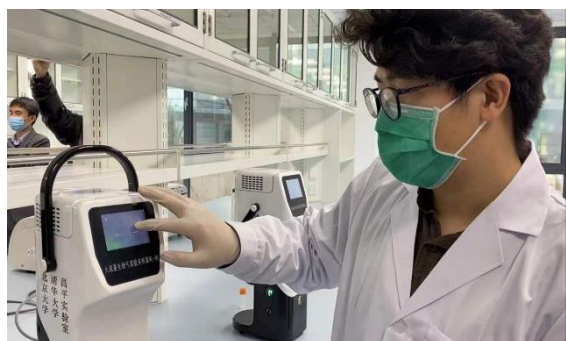

Вақтинчалик натижаларга кўра, Vaxart S-Only оғиз орқали қабул қилинадиган вакцина бирламчи инфекция содир бўлганда кучли шиллиқ қаватнинг ўзаро таъсирини ва ҳайвонларда тизимли иммунитетни келтириб чиқаради. Вакцина коронавирус бурун орқали юборилганда вариантларига ИгА жавобини 1000 баравар оширишга олиб келади, бу препарат ҳам коронавируснинг тарқалишини камайтиришга сезиларли таъсир кўрсатиши мумкин [10, 11].

Хитойлик олимлар коронавирусни аниқлашнинг янги усулини ишлаб чиқдилар

COVID-19 асосан аксириш ва йўтал каби ҳаво томчилари орқали тарқалади, айниқса ёпиқ биноларда ҳаводаги томчилар орқали ҳам юқиши мумкин [12].

Цинхуа университети, Пекин университети ва Хитой Тиббиёт фанлари академияси олимлари ва тадқиқотчилари 2022 йилда Пекиндаги Олимпиада ўйинларида синовдан ўтказилган COVID-19 коронавирусининг ҳаво томчилари орқали тарқалишини аниқлашнинг янги тизимини ишлаб чиқди.

Хитойлик мутахассислар томонидан ишлаб чиқилган асбоб хонада вирус борлигини тезда аниқлай олади. Бу кўчма коллектор бўлиб, у таркибида коронавирус бўлиши мумкин бўлган ҳаво томчилари орқали зарраларини сўради. Сўнг тизим олинган намуналарини эритади ва детектор вирус нуклеин кислоталари

мавжудлиги учун композицияни таҳлил қилади.

Қурилма стандарт COVID-19 аниқлаш қурилмаларидан ўн баравар сезгир эканлиги айтилмоқда. Бу мутахассисларга SARS-CoV-2 ни ҳатто олинган намуналардаги вирус паст даражада бўлса ҳам аниқлаш имконини беради. Ҳаводаги зарраларни йиғишдан, эпидемиология органларига юборгунга қадар бўлган

жараён тўрт соатгача давом этади [13].

1. Reported Cases and Deaths by Country, Territory, or Conveyance // <https://www.worldometers.info/coronavirus/> (13.03.2022)
2. Approved or Authorized Vaccines // <https://www.nytimes.com/interactive/2020/science/coronavirus-vaccine-tracker.html> (13.03.2022)
3. COVID-19 Vaccine Market Dashboard // <https://www.unicef.org/supply/covid-19-vaccine-market-dashboard> (13.03.2022)
4. Tracking Coronavirus Vaccinations Around the World // <https://www.nytimes.com/interactive/2021/world/covid-vaccinations-tracker.html> (13.03.2022)
5. В Узбекистане поспела помидор-вакцина от COVID-19 – эксклюзивный репортаж // https://uznews.uz/posts/v-uzbekistane-pospela-pomidor-vakcina-ot-covid-19-eksklyuzivnyi-reportaz?fbclid=IwAR2mVDCGii-1bg24x_h38pQGlXQNfHAFRoLtkUp1BymfTIEy_J30NgTqAU (13.03.2022)
6. В ВОЗ сообщили, что пандемия ковида в мире далека от завершения // https://tass.ru/obshchestvo/14013931?utm_source=google.com&utm_medium=organic&utm_campaign=google.com&utm_referrer=google.com (13.03.2022)
7. Глава ВОЗ: пандемия коронавируса далека от завершения // <https://www.kommersant.ru/doc/5250492> (13.03.2022)
8. В ВОЗ заявили, что пандемия коронавируса в мире далека от завершения // https://www.m24.ru/news/obshchestvo/09032022/438759?utm_source=CopyBuf (13.03.2022)
9. Vaxart's S-Only COVID-19 Vaccine Candidate Produces Strong-Cross Reactive Mucosal and Systemic Immune Responses in Non-Human Primates // <https://investors.vaxart.com/node/16766/pdf> (13.03.2022)
10. Обзор Vaxart: производитель вакцин без уколов // <https://journal.tinkoff.ru/news/review-vxrt/> (13.03.2022)
11. Vaxart COVID-19 Oral Vaccine // <https://www.precisionvaccinations.com/vaccines/vaxart-covid-19-oral-vaccine> (13.03.2022)
12. Ученые придумали новый способ обнаружения коронавируса // <https://cursorinfo.co.il/coronavirus/uchenye-privdumali-novyj-sposob-obnaruzheniya-koronavirusa/> (13.03.2022)
13. How has China managed to host 'safest' Olympics amid pandemic? // <https://www.globaltimes.cn/page/202202/1252263.shtml> (13.03.2022)

Ўзбекистон Республикаси Инновацион ривожланиш вазирлиги ҳузуридаги
Илмий-техник ахборот маркази

Тошкент-2022